

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ПОЛТАВСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ АГРАРНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
Кафедра гуманітарних і соціальних дисциплін
ЗАПОРІЗЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
Факультет іноземної філології
Філологічний факультет
ДЕРЖАВНИЙ ЗАКЛАД «ЛУГАНСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ
УНІВЕРСИТЕТ ІМЕНІ ТАРАСА ШЕВЧЕНКА»
Кафедра романо-германської філології**

МОВА І МІЖКУЛЬТУРНА КОМУНІКАЦІЯ: ТЕОРІЯ ТА ПРАКТИКА

**ЗБІРНИК МАТЕРІАЛІВ
III ВСЕУКРАЇНСЬКОЇ НАУКОВО-ПРАКТИЧНОЇ
КОНФЕРЕНЦІЇ**

**25 травня 2022 р.
м. Полтава**

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ПОЛТАВСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ АГРАРНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
Кафедра гуманітарних і соціальних дисциплін
ЗАПОРІЗЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
Факультет іноземної філології
Філологічний факультет
ДЕРЖАВНИЙ ЗАКЛАД «ЛУГАНСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ
УНІВЕРСИТЕТ ІМЕНІ ТАРАСА ШЕВЧЕНКА»
Кафедра романо-германської філології**

МОВА І МІЖКУЛЬТУРНА КОМУНІКАЦІЯ: ТЕОРІЯ ТА ПРАКТИКА

**ЗБІРНИК МАТЕРІАЛІВ
ІІІ ВСЕУКРАЇНСЬКОЇ НАУКОВО-ПРАКТИЧНОЇ
КОНФЕРЕНЦІЇ**

25 травня 2022 р., м. Полтава

Полтава
2022

Редакційна колегія:

Шаравара Тамара, проректор з науково-педагогічної роботи і перспективного розвитку Полтавського державного аграрного університету, доктор історичних наук, професор, голова редакційної колегії;

Дорогань-Писаренко Людмила, декан факультету обліку та фінансів, професор кафедри економічної теорії та економічних досліджень Полтавського державного аграрного університету, кандидат економічних наук, професор;

Сизоненко Наталія, завідувач кафедри гуманітарних і соціальних дисциплін Полтавського державного аграрного університету, кандидат філологічних наук, доцент;

Дедушно Алла, доцент кафедри гуманітарних і соціальних дисциплін Полтавського державного аграрного університету, кандидат філологічних наук, доцент;

Матвієнко Леся, старший викладач кафедри гуманітарних і соціальних дисциплін Полтавського державного аграрного університету, кандидат педагогічних наук;

Мокляк Оксана, доцент кафедри гуманітарних і соціальних дисциплін Полтавського державного аграрного університету, кандидат філологічних наук.

Затверджено до друку вченою радою факультету обліку та фінансів Полтавського державного аграрного університету (протокол № 7 від 03.05.2022 р.).

УДК 81 : Мова і міжкультурна комунікація: теорія та практика : зб. 008 : 316.74 М 74 матеріалів III Всеукр. наук.-практ. конф. (м. Полтава, 25 травня 2022 р.). Полтава : ПДАУ, 2022. 286 с.

До збірника ввійшли тези доповідей докторів, кандидатів наук, викладачів, докторантів, аспірантів, студентів, подані до організаційного комітету III Всеукраїнської науково-практичної конференції «Мова і міжкультурна комунікація: теорія та практика».

У збірнику висвітлено актуальні проблеми репрезентації національно-мовної картини світу; діалогу національних культур (лінгвокультурологічний, лінгвокогнітивний, етнолінгвістичний та літературознавчий аспекти); соціокультурної та психологічної парадигми міжкультурного спілкування, теорії та практики перекладу в контексті міжкультурної комунікації; представлено інноваційні технології викладання української та іноземних мов.

Для науковців, викладачів закладів вищої освіти, аспірантів, докторантів, здобувачів вищої освіти ступенів вищої освіти бакалавр, магістр.

Тексти доповідей публікуються в авторській редакції. За науковий зміст і якість поданих матеріалів, наведені факти та статистичні дані відповідають автори, а також наукові керівники (для студентів та аспірантів).

© ПДАУ, 2022

© Автори статей, 2022

- Дейна Людмила**
«Я-ОБРАЗ» ЯК УСОБЛЕННЯ ЦІННІСНОГО ВИМІРУ МОВНОЇ
КАРТИНИ СВІТУ ЩОДЕННИКАРЯ 37
- Залужна Ольга, Кривенька Аліна**
ЛЕКСИКО-СЕМАНТИЧНІ ТА ФУНКЦІЙНІ ОСОБЛИВОСТІ
ВЖИВАННЯ ОЦІННОЇ ЛЕКСИКИ ДЛЯ СТВОРЕННЯ ОБРАЗІВ
ПЕРСОНАЖІВ У СУЧАСНІЙ ХУДОЖНІЙ ЛІТЕРАТУРІ (НА
МАТЕРІАЛІ РОМАНУ Б. БРУКСА «БОНІ ТА КЛАЙД: ІСТОРІЯ
КОХАННЯ») 41
- Ковальчук Єлизавета**
DIE SPRECHAKTE DER ZURÜCKWEISUNG IM ROMAN «DER
PROZESS» VON FRANZ KAFKA 44
- Куліченко Алла**
ТІЛО ЛЮДИНИ В АНГЛІЙСЬКІЙ ФРАЗЕОЛОГІЇ 48
- Ланова Ірина**
КУЛЬТУРА МОВЛЕННЯ СУЧАСНИХ ЗМІ 50
- Лукаш Наталія**
СЕМАНТИКО-СИНТАКСИЧНІ ФУНКЦІЇ ПОРІВНЯЛЬНИХ ЗВОРОТІВ
У РЕЧЕННЯХ ІЗ ПРЕДИКАТАМИ КІЛЬКОСТІ 53
- Матвєєва Наталя**
ДВОМОВНІСТЬ У КОМУНІКАТИВНОМУ ПРОСТОРІ КИЄВА 56
- Мізіна Ольга**
ВИКОРИСТАННЯ НЕВЕРБАЛЬНИХ ЗАСОБІВ СПІЛКУВАННЯ В
РОБОТІ З ІНОЗЕМНИМИ СТУДЕНТАМИ 60
- Павлюк Олена**
ОСОБЛИВОСТІ ВЕРБАЛІЗАЦІЇ ОПОЗИЦІЇ «СВОЇ – ЧУЖІ» В ПОВІСТІ
А. ГАВАЛЬДА L'ÉCHARRÉE BELLE 64
- Полових Анна-Марія**
МЕХАНІЗМИ ПРОДУКУВАННЯ НЕОЛОГІЗМІВ НА ПОЗНАЧЕННЯ
ЯВИЩ COVID-19 У НІМЕЦЬКІЙ МОВІ 68

Алла Куліченко,

доктор педагогічних наук, доцент,

Запорізький державний медичний університет

ТІЛО ЛЮДИНИ В АНГЛІЙСЬКІЙ ФРАЗЕОЛОГІЇ

З найдавніших часів тіло людини було одним із центральних об'єктів у мистецтві, філософії та релігії представників різних культур й народів. З одного боку, у релігійних обрядах і філософських практиках тіло та його частини виступали своєрідним осередком для душі та логосу, а з іншого – символом тлінності життя. У класичних прикладах мистецтва та масовій культурі сьогодення тіло людини втілює бінарні опозиції – життя і смерті, краси й потворності тощо.

Оскільки концепт *ТІЛО* є одним з ключових образів-символів у лінгвокультурах різних народів, то він – основний компонент багатьох ідіоматичних виразів. Фразеологічні звороти «віддзеркалюють знання мовців про світ, а отже виступають своєрідними засобами категоризації дійсності» [2, с. 133]. Актуальною в цьому доробку є думка Л. Савченко про те, що фразеологізм – це мікротекст, в якому акумулюється культурні коди, розуміння яких базується на дотичності до етнокультурної спільноти [3, с. 89].

Уявлення про стереотипні характеристики людського тіла та його частин знаходять вираження у соматичних фразеологізмах [1, с. 81]. Згідно з аналізом дефініцій лексеми *BODY* за тлумачними словниками англійської мови Cambridge Dictionary [4], Longman Dictionary [5] маємо такі визначення: щось живе, неподільне та ціле: *the whole physical structure that forms a person* [4]; *the physical structure of a person* [5].

Проаналізуємо фразеологічні структури з соматичним компонентом *ОРГАН ТІЛА ЛЮДИНИ*.

Найбільш репрезентативним є лексема *HEART*: *after one's own heart* (спільні цінності, ідеї чи інтереси.); *a heart of gold / to have a heart of gold* (бути

добрим та щедрим \approx мати золоте серце); *to eat one's heart out* (бути дуже засмученим; бути дуже ревнивим); *sb's heart sinks* \approx *sb's heart is in his/her boots* (відчувати розпач або втратити надію); *to have one's heart in one's mouth* (дуже нервувати) тощо. Як бачимо, лексема *HEART* в фразеологічних зворотах виступає своєрідним метафоричним обожнюванням особистості або асоціюється з емоційним станом людини.

Лексема *BRAIN* має такі значення у фразеологічних одиницях: *to have sth on the brain* (довго думати або говорити про щось певне або мати нав'язливу ідею); *it's not brain surgery* (легка справа); *to rack one's brain* (сильно думати – сушити голову, мізкувати); *to pick one's brains* (радитися з кимось); *to be pissed out of one's brain* (бути дуже п'яним) тощо.

Лексему *THROAT* представлено в таких ідіомах: *at each other's throats* (сильно сваритися); *to force/ram sth down sb's throat* (спонукати когось до прийняття чогось); *to jump down sb's throat* (сердито відповідати комусь); *to stick in sb's throat* \approx *a lump in one's throat* (кістка у горлі); *a frog in one's throat* (не розмовляти через сухість та хрипи у горлі) тощо. Переважна більшість фразеологізмів з лексемою *THROAT* має негативне значення та пов'язана з проблемами під час комунікації.

Фразеологізми-соматизми мають у своїй структурі не лише реальні органи людини, а й репрезентують іманентну віру людини в наявність душі, що доволі часто асоціюється з таким органом як серце: *to bare one's heart / soul* (ділитися таємницями або почуттями); *heart and soul* (енергія та пристрасть; суть); *to keep body and soul together* (мати не достатньо грошей для життя \approx зводити кінці з кінцями); *to put one's heart and soul into sth* (вкладати усю душу у щось); *to sell one's soul* (продати душу) тощо [4; 5].

Отже, ідіоматичні конструкції, де представлено тіло людини, базуються на метафоричних конструкціях та показують архаїчне вірування людини у надприродні можливості організму. Подальші дослідження фразеології з соматичним компонентом будуть націлені на компаративний аналіз англійських,

латинських та українських ідіом з метою виявлення загальноєвропейських образів та символів, що властиві тілу людини.

Джерела та література

1. Гарбера І. Концепт ЛЮДИНА в українській літературній фразеології: соматичний код культури. *Науковий вісник Ужгородського університету. Серія: Філологія*. 2020. Вип. 1 (43). С. 80–85.

2. Полежаєв Ю. Г. Австралійські фразеологізми з автохтонним компонентом: соціолінгвістичний та лінгвокогнітивний аспекти. *Закарпатські філологічні студії*. 2021. Вип. 18. С. 129–136.

3. Савченко Л. Функции соматического кода культуры в формировании фразеосистемы русского и украинского языков. *Ученые записки Таврического национального университета им. В. И. Вернадского. Серия «Филология. Социальные коммуникации»*. 2013. Т. 27 (66). № 1. Ч. 2. С. 88–92.

4. *Cambridge Dictionary* : website. URL: <https://dictionary.cambridge.org/> (date of access: 25.04.2022)

5. *Longman dictionary* : website. URL: <https://www.ldoceonline.com/> (date of access: 25.04.2022).

Ірина Ланова,

викладач,

Криворізький національний університет

КУЛЬТУРА МОВЛЕННЯ СУЧАСНИХ ЗМІ

Мова як соціальне явище, що обслуговує життєдіяльність суспільства, постійно розвивається й зазнає певних змін. Однак, як зазначає В. Г. Костомаров, сьогодні «нормальні темпи мовної динаміки помітно завищені, що створює небажаний розрив у наступності традицій і цілісності культури» [2].

Для більшості українців телебачення – це незмінне джерело інформації, до якого вони звертаються чи не щодень, і яке має величезний вплив на формування

Наукове видання

МОВА І МІЖКУЛЬТУРНА КОМУНІКАЦІЯ: ТЕОРІЯ ТА ПРАКТИКА

**ЗБІРНИК МАТЕРІАЛІВ
ІІІ ВСЕУКРАЇНСЬКОЇ НАУКОВО-ПРАКТИЧНОЇ
КОНФЕРЕНЦІЇ**

(Полтава, 25 травня 2022 р.)

Авторська редакція.
Комп'ютерна верстка – Матвієнко Л.Г.

Умовн. друк. аркушів – 7,3. Гарнітура Times New Roman Cyr.